

Nr 24.

Uppläst och godkänd i Första kammaren den 13 mars 1913.

” ” ” i Andra kammaren den 13 mars 1913.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av väckt motion om skrivelse till Konungen i fråga om utarbetande och framläggande av förslag till bestämmelser rörande utseende av suppleanter för stadsfullmäktige.

(Konstitutionsutskottets utlåtande nr 4.)

Till Konungen.

Vid innevarande års riksdag har enskild motionär hemställt, att Riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Eders Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Eders Kungl. Maj:t låta utarbeta och för Riksdagen framlägga förslag till sådana ändrade bestämmelser i förordningen om kommunalstyrelse i stad, att vid val av stadsfullmäktige måtte utses suppleanter i samma omfattning och efter samma grunder som vid val av suppleanter i landsting.

Den av motionären föreslagna reformen innebär en viktig förändring i själva principen för suppleants inträdande i stället för ordinarie ledamot av stadsfullmäktige.

Såsom motionären framhållit, inträder enligt gällande bestämmelser suppleant i ordinarie ledamots ställe endast i det fall, att denne frånträder sin befattning före utgången av den tid, för vilken han valts. Samma metod tillämpas sålunda i detta fall, som gäller beträffande suppleanter för riksdagsmän. Motionärens förslag åter åsyftar, att suppleant jämväl vid tillfälligt förfall för ordinarie ledamot skall inträda i dennes ställe för den tid förfallet varar, utan att den ordinarie leda-

moten avgår från sin befattning. Denna princip har kommit till tillämpning i gällande förordning om landsting. I den händelse landstingsman anmält förfall, inkallas nämligen en suppleant att tjänstgöra under det möte, för vilket den ordinarie ledamoten förklarat sig förhindrad, men denne kvarstår dock såsom landstingsman intill utgången av den tid, för vilken han valts.

Det torde utan tvivel hava funnits skäl, som förklara, att i ifrågasvarande avseende en enhetlig princip ej genomförts i kommunallagarna. Men de av motionären framhållna olägenheterna med gällande bestämmelser om suppleanter för stadsfullmäktige synas Riksdagen ej kunna förnekas. Särskilt har Riksdagen härvid fäst sin uppmärksamhet vid, hurusom det av motionären påpekade förhållandet, att i händelse av förhinder för en stadsfullmäktig hans plats måste stå tom, kan leda till ett annat resultat vid val eller besluts fattande än om den meningsgrupp, den frånvarande tillhör, varit fulltaligt representerad. Härvid lämnas tydligen ett spelrum åt slumpen, som kan inverka störande på kontinuiteten i stadsfullmäktiges arbete. I de fall, då en stadsfullmäktig t. ex. till följd av riksdagsarbete eller annat offentligt uppdrag för längre tid är förhindrad att deltaga i stadsfullmäktiges sammanträden, framträda bristerna hos det nuvarande systemet med särskild skärpa och kunna även, såsom motionären framhållit, tvinga en ledamot att avgå, varigenom stadsfullmäktige kunna förlora en intresserad och dugande kraft. Då stadsfullmäktige i vissa städer hava att utse riksdagsmän i Första kammaren, skulle det till och med vara tänkbart, att berörda missförhållanden kunde komma att direkt inverka på denna kammares sammansättning.

Förutom det, att den av motionären föreslagna reformen skulle avhjälpa nämnda brister hos gällande system, synes det Riksdagen, att därigenom även i övrigt skulle vinnas beaktansvärda fördelar, såsom också i motionen framhållits. Särskilt vill Riksdagen påpeka värdet av, att, i de fall då av en eller annan anledning stadsfullmäktig avgår, personer finnas att tillgå, som redan förvärvat erfarenhet i det kommunala arbetet.

I betraktande av de olägenheter, med vilka nuvarande system är behäftat, och de fördelar, som skulle vinnas genom den föreslagna reformen, anser sig Riksdagen sålunda böra i princip godkänna motionärens förslag.

Riksdagen har jämväl tagit i övervägande frågan om den tid, för vilken suppleant bör inkallas i ordinarie stadsfullmäktigs ställe, och har Riksdagen stannat vid att tänka sig ett sammanträde såsom lämplig

tidsenhet. Enligt landstingsförordningens bestämmelser inträder suppleant för ett helt landstingsmöte, men den naturliga enhet, detta bildar, har beträffande stadsfullmäktige ingen annan motsvarighet än sammanträdet. Motionären har antytt lämpligheten av, att suppleant skulle kunna inkallas vid behandling av en viss fråga, vari han kunde äga större erfarenhet eller sakkunskap än en ordinarie ledamot. Oavsett de svårigheter, varmed detta skulle vara förenat, synes det Riksdagen jämväl innebära en icke tillräddlig avvikelse från principen om, att förfall för ordinarie ledamot bör vara grunden för suppleants inträdande i tjänstgöring.

Beträffande själva inkallandet av suppleant, har motionären ej ingått på denna fråga, men synes det Riksdagen, att detta ej bör tillkomma den ledamot, i vilkens ställe suppleanten skulle inträda, utan åligga stadsfullmäktiges ordförande, vilket åter nödvändiggör, att förfallet för honom anmäles.

Vad angår sättet för utseende av suppleanter, synes det Riksdagen självfallet, att den proportionella valmetoden härvid bör bibehållas, helst som det torde vara mest lämpligt att såsom nu utse ordinarie ledamöter och suppleanter genom samma val. Men att i likhet med motionären söka förebilden i gällande lagstadgande om val av suppleanter för landstingsmän, synes Riksdagen mindre välbetänkt. Riksdagen erinrar därom, att då 1911 års riksdag anhöll, att Eders Kungl. Maj:t måtte inkomma med förslag till avhjälpande av bristerna i nu tillämpade proportionella valmetod, Riksdagen särskilt framhöll, hurusom bestämmelserna om val av suppleanter för landstingsmän vore i behov av ändring. Och därjämte vill Riksdagen påpeka, hurusom enligt förordningen om landsting en suppleant från en viss meningsgrupp kan komma att inträda i stället för en landstingsman, tillhörig en annan grupp, en princip, som, tillämpad på stadsfullmäktige, skulle kunna medföra olägenheter av samma slag som de, mot vilka den av motionären föreslagna reformen är riktad. Den redan nu gällande regeln, att efterträdare efter stadsfullmäktig, som avgått före den för honom bestämda tjänstgöringstidens slut, skall tillhöra samma meningsgrupp, som den avgångne, synes Riksdagen vara ett uttryck för den princip, som jämväl i ifrågavarande avseende bör följas. Och av motionärens motivering framgår, att även han delar denna uppfattning.

Vad i övrigt angår sättet för utseende av suppleanter och de grunder som därvid böra komma till tillämpning, synes det Riksdagen, att denna fråga lämpligen bör överlämnas åt Eders Kungl. Maj:ts prövning.

Beträffande slutligen det antal suppleanter, som bör utses, har

Riksdagen tagit i övervägande lämpligheten av, att för varje meningsgrupp finnes lika många suppleanter som ordinarie ledamöter, men finner utskottet, att jämväl denna fråga bör överlämnas åt Eders Kungl. Maj:t till närmare utredning.

Då vad som ovan anförts gäller lika väl för Stockholm som för övriga städer, där stadsfullmäktige finnas, synes det Riksdagen av behovet påkallat, att den ifrågasatta reformen utsträcker att omfatta jämväl förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm.

På grund av vad sålunda anförts, får Riksdagen anhålla, det täcktes Eders Kungl. Maj:t låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådana ändring av gällande bestämmelser i förordningarna om kommunalstyrelse i stad och om kommunalstyrelse i Stockholm, att vid val av stadsfullmäktige må utses suppleanter att inträda såväl vid ordinarie ledamots avgång som vid inträffande förfall.

Stockholm den 13 mars 1913.

Med undersåtlig vördnad.
